

..... Frajeri

Do neveľkej krčmičky na Malej stanici sa vchádza z dvoch strán: zo širokej vydláždenej cesty, po ktorej chodí trolejbus-jedenástka, a kde pozdĺž chodníka je ošarpaný múr Ondrejského cintorína, a potom z nástupišťa, kde sú špinavo-zelené lavičky, zábradlie s vŕzgajúcimi dvierkami a na múroch visia fotografie nejakých hôr, zaprášené dymom lokomotív. Z krčmy potom vidno cez pásy koľajnic vyhúknuté steblá riedkej trávy, a ďalej, za odstavenými vagónmi a plotom jednotvárne činžiačky. Krčma je neveľká miestnosť s kamennou dlážkou; vľavo od dverí z ulice je pult a vitrínka s lacnými cukríkmi a zažltnutými chlebičkami; pár stolov a kockované obrusy poliate pivom, zadymené, vlhké steny, tabuľka s nápisom IV. cenová skupina. Celkom pri dverách na nástupište sedel Jozef a pozeral cez prasknuté sklo na siluety domov za koľajnicami; už sa stmievalo, obrysy domov vystupovali z tmavomodrej oblohy ako vyrezané nožom, rozžihali sa žlté, vzdialené štvorce okien. Sedel sám; krčma bola celkom prázdna. Za pultom krčmárka čosi počítala; vždy nevrlá a nervózna stará pani; Jozef si hrubým palcom šúchal zarastenú bradu a husté bokombriadky; na stole pol pohára piva a zapálenú bystricu, upil si a potiahol z cigarety a znovu pozeral na neveľký svet, ktorý zo svojho miesta videl. Aj nástupište pred ním bolo prázdne; občas prešiel rušeň a nechával za sebou kotúče štipľavého dymu, ktorý sa miešal s vôňou líp z Ondrejského cintorína. Jozef sa pozeral, ako sa tma pozvoľna zmocňuje najprv oblohy za činžiakmi a potom, ako veci tam za oknom a okolo neho menia a strácajú farby, až sa napokon strácajú úplne. Krčmárka rozsvietila; svet za oknom zmizol a Jozef videl bokom položené stoly; zdali sa mu zúfalo opustené a škaredé; pozrel na dlážku, potom na pult a na steny, zrak sa mu zastavil na tabuľke; znovu hľadel na

.....

svoje pivo a dym z cigarety, ktorý sa zvíjal a stúpал hore. „Keby sa niečo stalo,“ povedal Jozef polohlasom svojmu pivu, „keby niekto prišiel. Keby bolo niečo iné, ako je teraz.“ Krčmárka zdvihla hlavu za zvukom, ale hneď sa sklonila nad účty; Jozef napľul na zem a nohou rozťieral pľuvanec po špinavej dlážke. Vytiahol z vrečka nohavic drobné peniaze a porozostavoval ich po stole; do každého červeného políčka na obruse položil desaťhaliernik a do bielych poukladal koruny; nebolo ich veľa. „Mám ešte na pár pív,“ napadlo mu, „myslím, že to je všetko, čo mám.“ Posúval mince po obruse: koruny šiboval po bielych políčkach a vždy pred červeným zastavil ako pred križovatkou a dával pozor, či po bielom páse nebeží desaťhaliernik, ktorý posúval druhou rukou. Chvíľu sa tak bavil, potom dovolil, aby sa mince zrazili, až sa jedna skotúľala na zem a s kovovým rinčaním sa roztancovala. „Zrážka,“ zahundral znudene, „ako keď sme to auto nabúrali pri Senci. Ale vtedy sme im ušli.“ Zhrnul mince a schoval ich do vrečka. Chvíľu pozeral na krčmárku; videl sklonenú šedivú hlavu a popraskané chrby rúk, zašpinený lem bieleho plášťa a rám lacných okuliarov. „Mal by som ju bachnúť po hlave a vziať si tie peniaze. Banka to nie je, ale na chľast by stačilo.“ Vzal pohár a potriasol pivom; hladina sa rozvlnila a zotrela zvyšky uschnutej peny. Dopil a pohár tvrdo položil na obrus. „To je poriadna otrava,“ povedal krčmárke; zdvihla hlavu a pozrela na neho; videl, ako pohybuje perami plnými číslic, ani neodpovedala, sklonila sa nad papiere a počítala ďalej. „Veru je,“ pokračoval Jozef, „keď ma to naserie, tak ti to tu porozbíjam ajnc-cvaj.“ Videl, ako prikývla a sústredene čosi písala atramentovou ceruzou: „Baba jedna! Počuješ, baba?!“ Do krčmy vošiel z nástupišťa železničiar v umastených montérkach; šedivý, nízky chlapík s červenou zástavkou v ruke; pozrel nevšímavo na Jozefa. „Pivo.“ Krčmárka odložila rátanie a podstrčila mu pohár s vysokou čapičkou. Železničiar si zastal k pultu, odfúkol penu a malým dúškom si odpil, položil pivo na stôl vedľa seba. „To je otrava, čo?“, prihovoral sa mu Jozef. Železničiar vzal pohár, znova sa napil malým dúškom, dôkladne si utrel dlaňou ústa, opatrne položil pivo späť, otočil sa nenáhľivo k Jozefovi. „Ako pre koho,“ povedal chrapľavo. Jozef sa uvelebil v stoličke, nohy natiahol pod stôl a ruky strčil do vreciek. „Neviem, ako tomu mám rozumieť,“ zamrmlal. Pozeral na dlhý popol, ktorý sa tvoril na končeku

cigarety, pozeral, ako železničiar dopil pivo, odstavil pohár a prešiel bez pozdravu k dverám. „Ako chceš,“ povedal železničiar a zavrel za sebou dvere. Za dverami prechádzal rušeň; Jozef videl v svetle lampáša bielu, riedku paru a kolesá rušňa, pri nich schúlenú postavičku. „Somár,“ povedal Jozef. Krčmárka pootočila hlavu. „Čo?“ Jozef ukázal bradou na miznúce svetlo rušňa. „Povedal som, že somár.“ Krčmárka sa zohla nad pult. „Aha.“ Jozef zabubnoval prstami po stole. „Rozmýšľam,“ obzrel sa za krčmárkou, „či mu mám ísť jednu vypáliť. Rozumiete,“ brnkol prstom do pohára, „či mu mám rozbiť hubu.“ Krčmárka rákala: „Rozmýšľaj, zamumlala. „Ale asi nepôjdem,“ hovoril Jozef, „asi sa mi ani veľmi nechce ísť von a rozbiť mu tam tú jeho nachladnutú držku. Asi sa mi nechce nič. Počuješ, baba?“ Nadvihla hlavu: „Hovorím, že asi sa mi nič nechce. Čo na to povieš?“ Už zase rákala: „Nič. Neotravuj.“ Dvere od ulice slabo vrzgli; do krčmy zavanul pach benzínu, dymu vysokých komínov, spálenej gumy z neďalekej Káblvky a mdlá a sladká vôňa líp a večera; do krčmy vošiel Jozefov kamarát, vysoký a chudý, s dlhými hustými vlasmi až na ramená, s tvárou priesvitnou ako zimný mesiac. Cvrkol na pult dve koruny a krčmárka mu natočila pivo a vydala drobné. Sadol si k Jozefovi, utrel dlaňou okraj pohára, vypil skoro všetko pivo; na perách mu zostala visieť pena a končekom jazyka ju labužnícky oblizoval, potom vybral z vrecka na koženej bunde škatuľku marsiek, ponúkol Jozefa a pripálil; zaklonil hlavu, až sa mu vlasy dotkli vetrovky na chrbte a vyfukoval drobné kolieska dymu, ktoré sa tratili pod povalou. „Čo nové,“ povedal hrdelným hlasom. Jozef mlčal, krútil v ruke cigaretu a klopkal bruškami prstov na stôl. „Otrava.“ Zostali sedieť a fajčili, Jozef si občas prešiel palcom po drapľavej brade a prihľadil bokom briadky. Vstal. „Idem po pivo.“ Odsunul stoličku. „Choď.“ Odrátal na pult tri koruny dvadsať. Krčmárka pozrela spod okuliarov na Jozefa. „Počúvajte, chlapčiská.“ Jozef dŕbal prstom do umytých, poukladaných pohárov. „Počúvaj. Keď sa mi tu zase ožeriete, tak zavolám esenbákov. Počujete?!“ Okuliare sa jej zošuchli na konček nosa a horná pera zostala visieť nad otvorenými ústami. „Pivo,“ povedal Jozef. „Len aby ste ma rozumeli, vagabundi“; posunula po pulte pivá. Jozef sa napil a pozeral na svojho kamaráta, ktorý sedel stále zaklonený a vypúšťal kolieska dymu. „Zavri zobák, ty škatuľa,“ povedal po chvíli Jozefov kamarát. Jozef

.....

s hrmotom pritiahol stoličku a sadol si, pívá postavil pred seba. „Nechaj ju, Robo.“ Krčmárka si zlostne napravila okuliare a nadula líca, zostala sklonená nad papiermi. „Soploši.“ Robo takmer na dúšok vypil pohár; Jozef položil zápalkovú škatuľku na hranu stola a ukazováčikom do nej brnkol, škatuľka sa dva-trikrát prevrátila vo vzduchu, zahrmotala zápalkami a padla na stôl. „Myslím, že je to stále rovnaká otrava“; vyhadzoval škatuľku a dával pozor, aby nespadla na zem. „Je,“ prisvedčil Robo. Sedeli a mlčali; Jozef sa pozrel na staré, visacie hodinky nad vitrínou s chlebičkami: prižmúril oči a snažil sa zachytiť pohyb veľkej ručičky; zaslzil, zažmurkal a utrel si oči chrbtom ruky. Potom do dverí z ulice niekto vrazil a počuli pridusený smiech a nadávky; otočili hlavy za zvukom, krčmárka s namosúreným výrazom obišla pult a podišla k dverám; skôr, ako spravila dva kroky, dvere sa rozleteli a vrazili do steny, až zarinčalo sklo; do miestnosti vošiel tackavým krokom malý, zavalitý chlapík v krátkom saku s rozhalenkou, v plátenných nohaviciach a s aktovkou v ruke; za ním robustný chlapec v krátkom bielom tričku: napnuté svaly pod tenkou látkou, brčkavé vlasy a vysunutá hranatá brada; nad zápästím mal vytetovanú kotvu s lanom a pod ňou nápis „U.S.NAVY“. Posotil chlapíka v krátkom saku do krčmy a zavrel dvere; krátke sako tanečným krokom pricupkalo k pultu. „To je, čo?“ povedalo sako krčmárke. „To teda je,“ povedala krčmárka bezfarebne a vrátila sa za pult. „Je ožratý“; Robo sa nahol k Jozefovi a znovu sa zaklonil aj so stoličkou: „Sulo dovliekol ožrana.“ Svalnatý chlapec s nápisom „U.S.NAVY“ nad zápästím prišiel pomalým, hojdačným krokom ku stolu a sadol si; žuval žuvačku, otváral pritom ústa a cvakal zubami. „Tak čo,“ povedal. Jozef sa napil piva, brnkol do škatuľky. „Nič.“ Sulo mal za uchem zastrčenú cigaretu, elegantným oblúkom ju vytiahol, zobral Jozefovi zápalky a zapálil si. „Zastavil ma na ulici“; Sulo ukazoval vyhasnutou zápalkou, ktorú držal medzi dvoma prstami, na chlapíka v krátkom saku. „Je ako cep.“ Jozef zobral škatuľku zápaliel, postavil na stôl a začal ju s fučaním posúvať po obruse. „Mohol by zaplatiť,“ povedal medzi nadýchnutím a výdychom. Sulo prikývol; pustil dym cigarety hlboko do pľúc a pomaly ho nosom vypúšťal. „Počúvaj, kamarát,“ stál pri napitom chlapíkovi, „tri veľké rumy a pívá. Ty si daj malinovku“; tľapol ho po pleci, až sa chlapík ohol v kolenách a pootočil sa. Pozrel na

Sula, ustrašene sa uškieral a prižmuroval oči. „Chápeš, kamarát?“ Chlapík položil tašku na stoličku a tackavo prešiel k pultu. Vonku už bola tma a na ulici sa rozsvietili svetlá; Jozef teraz pozeral na jedenástku, ktorá s tichým sykotom zastavila pred stanicou a vyplnila priestor v sklenom ráme dverí. Jozef videl, ako chlapík nesie v jednej ruke tri piva a v druhej stisnuté tri poháriky s rumom; všimol si sústredený výraz jeho kalných očí a odlesk obrúčky na prste; napadlo mu, že je to celkom iste vzorný otec rodiny, ktorý sa ktovie ako zatúlal do týchto končín; jedenástka sa pohla a za sklom zostala tmavá cesta a múr cintorína. Štrngli si rumom a rýchlo zapíjali; chlapík sedel za stolom vedľa nich a tváril sa, akoby niekomu urobil radosť. Jozef už vypil veľa pív, kým sedel sám, a teraz k tomu ten rum; cítil, ako mu alkohol zaplavuje žily v tele a stláča krv do nôh; zdalo sa mu, že v slabom svetle žiarovky vidí rozmazaný úsmev zatúlaného mužíka: „Ja vás mám veľmi rád,“ brblal mužík, „celý svet mám rád. Aj ľudia mám rád.“ Krčmárka začala pri pulte vykladať stoličky na stôl a zametať dlážku. „Záverečná. Dopite, prosím.“ Sulo vyfúkol dym cigarety usmiatemu chlapíkovi do tváre, vytiahol žuvačku, žmolil ju v prstoch a natahoval. „Keď nás máš tak rád, ešte tri rumy.“ Chlapík sa postavil a naprával si golier na zelenkavej rozhalenke, obišiel stoly a prišiel k pultu, prešľapoval a zakláňal hlavu dopredu a dozadu, napínalo ho a odúval líca; snažil sa usmievať. Jozef sa pozeral, ako šenkárka drží pod pazuchou metlu a nalieva rum do pohárikov; potom podišla k stolu, kde sedeli a vyložila voľnú stoličku. „Záverečná.“ Robo stále sedel zaklonený a pozeral do povaly. „Zavri zobák.“ Pri stole stál chlapík s rumom a pohojďával sa v kolenách. „Chlapci, rum.“ Sulo vzal rum z chlapíkovej dlane a položil ho na obrus; vypili; Sulo už znovu žuval žuvačku a odplúval na zem: „nie je tu nijaká zábava. Raz sa poriadne ožeriem a všetko to tu rozmlátim. Všetkým porozbíjam papule.“ Jozef myslel na to, ako Sulo raz kúpil súdok piva a tri fľaše rumu; ktovie kde vzal peniaze; sedeli na zábradlí a pili, hulákali a fľaše a poháre rozbíjali o koľajnice alebo o múr stanice: železničiari stáli nazúrení a bezradní obďaleč, ľudia sa ani neukázali: „Radšej zmeškali vlak, ako by mali dostať po hube.“ Strčil do pohárika, ten sa zošuchol po obruse na zem, podskočil, zazvonil a rozbil sa. „Veru otrava,“ povedal. Krčmárka zmietla črepiny na lopatku. „Raz sa poriadne ožeriem,“ povedal Sulo, „a porozbí-

.....

jam to tu všetko.“ Postavil sa. „Ideme.“ Potom sa otočil k chlapíkovi, ktorý sa stále pohojďával v kolenách a usmieval sa s prižmúrenými očami. „Ty vypadni, lebo ťa vyrazím.“ Prestrašene cúvol, pretože mu Sulo sťažka položil ruku na plece; Jozefovi sa zdalo, že opité oči na okamih vytriezveli, akoby nepatrili k jeho tvári. „Ale chlapci.“ Sulo mu napľul pod nohy. „No,“ povedal a žuval. „Nemám rád ľudí, ako ste vy,“ povedal pomaly a celkom zreteľne chlapík, „naskakuje mi z vás husia koža.“ Sulo ho prudko strčil do pleca a potom, keď sa chlap otočil, sotil ho do chrbta; chlapík stačil chmatnúť svoju tašku a dlhými krokmi, pri ktorých mu stále hrozil pád, prešiel až ku dverám; v tvári mal smutný a urazený výraz. „Zmizni.“ Bez slova vyšiel a zavrel dvere, chvíľu postál a pozeral bledou tvárou cez okno do krčmy, potom sa zakolísal a stratil sa v tme. „Záverčná, prosím.“ Stáli pri stole a krčmárka kládla stoličky na stôl a cez stanicu prechádzal akýsi dlhý, nákladný vlak; nebolo ho vidieť, ale počuli hrmot vagónov, kolies a nárazníkov, keď prudko prechádzal cez výhybky. „Raz ti rozbijem tú tvoju šedivú kotrbu,“ hovoril Robo do rachotu kolies, „keď budeš toľko vyspevovať.“ Krčmárka stála na druhej strane stola, v ruke držala metlu, pery mala oduté, z hlavy jej trčali šedivé ostrovčeky vlasov. „Lotri.“ Vyšli; dym z nákladného vlaku sa prevalil cez ulicu, štípal v očiach a v ústach nechával mazľavú a nahorkastú pachuť; z cintorína sa niesli vône tráv, skorého, sladkého orgovánu a uležanej zeme; za cintorínom svietil nepravidelný rad okien vysokých domov. Pri stanici zastavila jedenástka, vystúpili dvaja-traja ľudia a náhlivo sa ponáhľali dymom nákladného vlaku a vôňami večera do svojich bytov; Jozef sa postavil k stene budovy a hlasno sa vymočil; ľudia sa pohoršene poobhliadli, zrýchlili krok a tratili sa v tme. Jedenástka odišla; z diaľky počuli prerušovaný klepot kolies vlaku a zvonenie signálnych svetiel na križovatke, potom ulica stíchla. Jozefovi prišlo na um: „Sedeli sme na tých lavičkách, čo sú na peróne a Sulo kúpil po výplate súdok piva, pár fľašiek rumu a ožierali sme sa v tých bláznivých letných horúčavách. Poháre a prázdne fľaše sme rozbíjali o stenu a nikto nemal odvahy sa nám prihovoriť. Vtedy sme mali nápady aj prachy. Teraz nič.“ Podišli k novinovému stánku, ktorý stál pár metrov od stanice v tieni nelysokej budovy; naokolo bolo ticho, za traťou bolo počuť šuchot pneumatík a akýsi osamelý hlas, ktorý falošne a nezreteľne vyspevoval.